תרמה דיני לולב. ובו ט׳ סעיפים:

א לולב (פ) (א) [א]שֶׁנִּפְרְדוּ עָלָיו זֶה מֵעַל זֶה (ב) **וְלֹא נִדַּלְדְּלוּ כַּעֲלֵי הַחֲרִיוֹת, כָּשֵׁר, אֲפִלּוּ לֹא אֲגָדוֹ.** הַגָּהָה: וּמִכָּל מָקוֹם מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר בְּלוּלָב שֶׁאֵין עָלָיו (ג) פְּרוּדוֹת (ג) לְגַמְרֵי (המגיד פ״ח ס״ג) ור״ן פרק לולב הגזול): **ב** (ג) [ג] [ב]**נִפְרְצוּ עָלָיו, וְהוּא שֶׁיִּדַּלְדְּלוּ מִשְּׁדְרוֹ שֶׁל לוּלָב כַּעֲלֵי הַחֲרִיוֹת,** (ד) (דְּהַיְנוּ שֶׁאֵינָן עוֹלִים עִם הַשְּׁדָרָה אֶלָּא תְּלוּיִין לְמַטָּה) (המגיד פרק ח׳ סס״ה) **פָּסוּל.** הַגָּהָה: וְכָל שֶׁכֵּן אִם נִפְרְצוּ (ה) וְנֶעֱקְרוּ לְמַטָּה מִן הַשְּׁדָרָה, (ו) דְּפָסוּל אֲפִלּוּ אֲגָדָן (טור ור״ן פרק לולב הגזול (יד. ד״ה ופלגו)), וְכֵן אִם (ז) נִתְקַשּׁוּ הֶעָלִין כְּעֵץ וְאֵין יְכוֹלִין לְחַבְּרָן אֶל הַשְּׁדָרָה, פָּסוּל (טור ובית יוסף). וְכָל זֶה (ח) בְּרֹב (ד) עָלִין, אֲבָל אִם מְעוּטִ עָלִין נַעֲשׂוּ כָּךְ וּשְׁאָר עָלִין נִשְׁאֲרוּ (ט) *וַעֲדַיִן הַלּוּלָב (י) נִשְׁאַר מְכֻשָּׁה בָּעָלִין, כָּשֵׁר (ר״ן פרק לולב הגזול סס״ה): **ג** [ג]**בְּרִית עָלִין שֶׁל לוּלָב כָּךְ הִיא כְּשֶׁהֵם**

א משנה סכה כ״ט (ע״ב) וכתנא קמא.
ב שם במשנה.
ג לשון הרמב״ם פרק (י״ד) [ח׳] (ה״ד).

בַּאֵר הֵיטֵב

א (פ) **שֶׁנִּפְרְדוּ.** הַיְינוּ כְּמוֹ עַנְפֵי הַשֵּׁבֶט שֶׁעוֹמְדִין פְּרוּדוֹת וְיכוֹלִין לְאָגְדָן: (ג) **[ב]נִפְרְצוּ.** וְאִם קָצַת נוֹטִין לְצַדְדִין אֲפִלּוּ מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר לֵיקַח, ט״ז (סק״א) עַיֵּן שָׁם: **ב** (ג) **נִפְרְצוּ.** וְאִם הַשְּׁדָרָה בְּצַמָּה נִשְׁבְּרָה וּתְלוּיָה לְמַטָּה נִרְאֶה לִי דְּכָשֵׁר, דְּדוְקָא בְּרֹב עָלִין פָּסוּל. דְּדָמֵי לְבְהֵמָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה רֹב צַלְעוֹתֶיהָ טְרֵפָה, וְנִשְׁבְּרָה הַשְּׁדָרָה כְּשָׁרָה. וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְאָגְדוֹ שָׁם שֶׁלֹּא יִפֹּל לְמַטָּה, מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ד) **עָלִין.** וְרֹב כָּל עֲלָה וְעָלָה, בֵּית יוֹסֵף:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [ג] **נִפְרְצוּ.** עַיֵּן בְּאֹר הַיטֵב וְעַיֵּן בְּשֶׁאֵילַת יַעֲבֵ״ץ חֵלֶק א׳ סִימָן ע״א כָּתַב דְּלֹא מִיבָּעֵי בְּנִשְׁבְּרָה מַמָּשׁ דְּהַיְינוּ שֶׁנִּקְרַע וְנִפְסַק רֹב רָחְבָּהּ דְּוַדַּאי פָּסוּל אֶלָּא אֲפִלּוּ לֹא נִקְרַע וְנִפְסַק כִּי אִם הַמְּעוּט אוֹ אֲפִלּוּ עָדִין הִיא שֶׁלֵּמָה וְכָלָה קַיֶּמֶת רַק שֶׁנִּכְפְּפָה כָּל כָּךְ וְנִכְפְּלָה בְּאֶמְצָעָה עַד שֶׁחָצָיו תְּלוּי לְמַטָּה וּמֻנָּח עַל חֲצִיו הָאַחֵר נְמִי פָּסוּל. כִּדְפָסְלִינַן בִּבְהֵמָה אִם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּתִיב בַּתּוֹרָה (ויקרא כג מ) 'וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר וְכַפּוֹת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל', וְקִבְּלוּ חֲזַ״ל (לה.) דְּ'פְּרִי עֵץ הָדָר' זֶהוּ אֶתְרוֹג שֶׁטַּעַם עֵצוֹ וּפִרְיוֹ שָׁוֶה, וּכְתִיב הָדָר שֶׁיִּהְיֶה נָאֶה וְהָדָר בְּתֹאֲרוֹ וְגִדּוּלוֹ, וְעַל דֶּרֶךְ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּסִימָן תרמ״ח. וּלְפִי שֶׁכָּל אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה מִינִים כְּתוּבִין בְּפָסוּק אֶחָד לְמֵדִין זֶה מִזֶּה, וְעַל כֵּן כָּל הָאַרְבָּעָה מִינִים צְרִיכִים לִהְיוֹת נָאִים וּמְהֻדָּרִים וְעַל דֶּרֶךְ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן. 'כַּפּוֹת תְּמָרִים' הֵן עַנְפֵי הָאִילָן שֶׁגְּדֵלִין בּוֹ תְּמָרִים, כְּשֶׁיִּצְמְחוּ קֹדֶם שֶׁיִּתְקַשּׁוּ הֶעָלִין שֶׁלָּהֶן וְיִתְרַחֲקוּ לְכָאן וּלְכָאן רָחוֹק מִן הַשְּׁדָרָה, אֶלָּא כְּשֶׁיִּהְיֶה כְּמוֹ שֶׁרְבִיט וְהוּא הַנִּקְרָא לוּלָב. 'וַעֲנַף עֵץ עָבוֹת' הוּא הֲדַס שֶׁעָלָיו חוֹפִין אֶת עֵצוֹ, וּפָרָטָיו יִתְבָּאֵר בְּסִימָן תרמ״ו וְ'עַרְבֵי נָחַל' יִתְבָּאֵר בְּסִימָן תרמ״ז:

א (א) **שֶׁנִּפְרְדוּ.** הַיְינוּ (פ) כְּמוֹ עַנְפֵי הַשֵּׁבֶט שֶׁעוֹמְדִין פְּרוּדוֹת וְיכוֹלִין לְאָגְדָן: **(ב) וְלֹא נִדַּלְדְּלוּ כַּעֲלֵי הַחֲרִיוֹת.** דְּטָבַע הֶעָלִין וְנִתְרַחֲקוּ הָרְבֵּה, (ג) וּבְמָקוֹם חִבּוּרָן נִתְקַשּׁוּ כְּעֵץ וְאֵין יְכוֹלִין לְאָגְדָן יַחַד: **(ג) פְּרוּדוֹת.** הַטּ״ז (סק״ב) הֶעֱלָה שֶׁמֵּה שֶׁהֶחְמִיר הָרַב הַמַּגִּיד (פ״ח ה״ג) לְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר, הוּא דַּוְקָא הֵיכִי שֶׁכָּל עָלָיו תְּלוּיוֹת לְמַטָּה רַק שֶׁעוֹלִין עִם הַלּוּלָב, [וְנִפְרְצוּ עָלָיו שֶׁפָּסוּל הוּא כְּגוֹן שֶׁנִּתְלְשׁוּ עָלָיו לְגַמְרֵי מִן הַלּוּלָב, אוֹ שֶׁתְּלוּיוֹת לְמַטָּה וְגַם אֵין עוֹלִין עִם הַלּוּלָב, (ג) אוֹ שֶׁנִּדַּלְדְּלוּ מִמָּקוֹם חִבּוּרָן בַּשְּׁדָרָה וַעֲדַיִן מְעֹרִין בְּמִקְצָת] אֲבָל כָּל שֶׁאֵין עָלָיו תְּלוּיוֹת אֶלָּא שֶׁקְּצָת נוֹטֶה לַצְּדָדִין אֲפִלּוּ מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר אֵין כָּאן. אָמְנָם בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א) וְכֵן בְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ג) (ד) מְפַקְפְּקִין עַל דִּבְרֵי הַט״ז וְדַעְתָּם כְּסִתְמַית הָרַמ״א דִּלְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר יֵשׁ לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְטוֹל לְכַתְּחִלָּה לוּלָב אֶלָּא אִם כֵּן שׁוֹכְבִין עָלָיו זֶה עַל זֶה וְלֹא לְצַדְדִין: **ב (ד) דְּהַיְינוּ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּגַם זֶה (ה) הוּא בִּכְלַל נִדַּלְדְּלוּ מֵאֹרַח הַשְּׁדָרָה אַף שֶׁעֲדַיִן לֹא נֶעֱקְרוּ מֵחִבּוּרָן, וְהוּא הַדִּין אִם נֶעֱקְרוּ מִמְּקוֹם חִבּוּרָן בַּשְּׁדָרָה וַעֲדַיִן מְעֹרִין בְּמִקְצָת אַף שֶׁאֵין תְּלוּיוֹת לְמַטָּה. וְאִם הַשְּׁדָרָה בְּעַצְמָהּ נִשְׁבְּרָה וּתְלוּיָה לְמַטָּה [וְהַיְינוּ שֶׁמְּעֹרָה בְּמִקְצָת] נִרְאֶה לִי דְּכָשֵׁר, דְּדַוְקָא בְּרוֹב עָלִין פָּסוּל, דְּדָמֵי לִבְהֵמָה שֶׁנִּשְׁבְּרוּ רֹב צַלְעוֹתֶיהָ טְרֵפָה, וְנִשְׁבְּרָה הַשְּׁדָרָה כְּשָׁרָה. אָכֵן יֵשׁ לְאָגְדוֹ שָׁם שֶׁלֹּא יִפֹּל לְמַטָּה כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב). [א]אֲבָל הָרַבָּה (ו) אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים עַל זֶה דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּחוּט הַשְּׁדָרָה קַיָּם וּבוֹ תְּלוּי הֶכְשֵׁרוֹ שָׁם, [דְּאִם נִפְסַק הַחוּט אַף שֶׁהַשְּׁדָרָה קַיָּם טְרֵפָה כְּמַאֲמָר שָׁם] מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעָנְיָנֵנוּ. וּבְסֵפֶר בִּגְדֵי יֶשַׁע (סק״ב) כָּתַב דְּאֵין כַּוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם נִשְׁבְּרָה מַמָּשׁ, (ז) דְּאִם כֵּן לֹא עָדִיף מִנִּקְטָם רֹאשׁוֹ דְּפָסוּל, אֶלָּא שֶׁרְצוֹנוֹ לוֹמַר מִתְמוֹטֵט לְמַטָּה. וְאִם כֵּן שַׁפִּיר מַדְמֶה לִנְשִׁבְּרָה הַשְּׁדָרָה וְלֹא נִפְסַק הַחוּט וְצָרִיךְ עִיּוּן: **(ה) וְנֶעֱקְרוּ לְמַטָּה וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְמַטָּה מִתְּחִלַּת חִבּוּר הֶעָלִין לַשְּׁדָרָה נֶעֱקְרוּ שָׁם מִן הַשְּׁדָרָה וְאֵינָם מְחֻבָּרִים אֶלָּא עַל יְדֵי אֲגֻדָּה: **(ו) דְּפָסוּל אֲפִלּוּ אֲגָדָן.** וְהוּא הַדִּין בְּמָה שֶׁכָּתַב הַגָּהָה לְמַעְלָה שֶׁפְּסוּלִין כְּשֶׁהֵן תְּלוּיוֹת לְמַטָּה שָׁם גַּם כֵּן פָּסוּל (ט) אֲפִילּוּ אֲגָדָן, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז (ס״ו): **(ז) נִתְקַשּׁוּ הֶעָלִין כְּעֵץ.** וְאִם הִתְחִיל לְהִתְקַשּׁוֹת וַעֲדַיִן לֹא נַעֲשָׂה כְּעֵץ, זֶהוּ נִקְרָא בִּגְמָרָא (לב.) דּוֹמֶה לַחֲרוּת, וְכָשֵׁר אֲפִילּוּ לֹא אֲגָדוֹ. אָכֵן טָבַע הָאִילָן שֶׁכְּשֶׁעָה שֶׁהֶעָלִין הִתְחִילוּ לְהִתְקַשּׁוֹת (י) נַעֲשׂוּ עֲלֵיהֶן מִפְרָדוֹת, וּכְבָר נִתְבָּאֵר לְעֵיל דְּמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר שֶׁלֹּא יִהְיוּ מִפְרָדוֹת: **(ח) בְּרֹב עָלִין.** וְרֹב כָּל עָלָה וְעָלָה, וְרֹבוֹ כְּכֻלּוֹ (יא) וְהֵנִי כְּאִלּוּ הֵנִי הַלּוּלָב בִּלֹּא עָלִין. וְדַוְקָא אִם הוּא (יב) בְּתוֹךְ שִׁעוּר הַלּוּלָב שֶׁהוּא אַרְבָּעָה טְפָחִים כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תר״נ (ס״א), אָכֵן אִם נִשְׁבְּרוּ רֹב הָעָלִין שֶׁל לוּלָב הַיּוֹתֵר מִכְּשִׁעוּר וְנִשְׁאַר רֹב שִׁעוּר שֶׁל לוּלָב שָׁלֵם, (יג) יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם אָזְלִינַן בָּתַר רֹב הַלּוּלָב וּפָסוּל, אוֹ בָּתַר רֹב הַשִּׁעוּר וְכָשֵׁר: **(ט) וַעֲדַיִן הַלּוּלָב וְכוּ'.** דִּבְלָאוֹ הָכִי אֲפִילּוּ בְּמִעוּטָן שֶׁל הֶעָלִין שֶׁנֶּחְסַר פָּסוּל: **(י) נִשְׁאַר**

בְּאוּר הֲלָכָה

ב * **וַעֲדַיִן הַלּוּלָב נִשְׁאַר מְכֻשָּׁה בָּעָלִין. עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרַ״א שֶׁכָּתַב רְצוֹנוֹ לוֹמַר שִׁעוּר הַלּוּלָב,** וְעַיֵּן רַשְׁבָּ״א (כט: ד״ה נפרצו) וְרַ״ן (טו: ד״ה גמרא) שֶׁכָּתְבוּ וְכֵן בַּהֲדַס בְּעֵינַן שֶׁיְּהֵא כָּל שִׁעוּרוֹ עֲבֹת, וְאִם נִשְׁרוּ מִקְצַת הֶעָלִין פָּסוּל שֶׁאֵין שְׁמוֹ עָלָיו שֶׁאֵין נִקְרָא עֲבֹת וְכֵן הַדִּין בְּלוּלָב שֶׁאֵין שְׁמוֹ נִקְרָא עָלָיו וְנִקְרָא אוּפְתָּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּגְּמָרָא (לב.) פַּנ״ל, וְכָתְבוּ וְאֵין לִלְמֹד בְּאֵלּוּ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (סי״ח) כתב כדברי המג״א להכשירו, אך צריך לאוגדו שם במקום הקפל שלא יהיה ראשו תלוי למטה. **ב]** וכן נראה מלשון שו״ע הרב (סי״ו) שכתב על פסול זה שאין זה הידור.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת לוּלָב סִימָן תרמה

גְּדֵלִים, גְּדֵלִים שְׁנַיִם שְׁנַיִם וּדְבוּקִים מִגַּבָּן, וְגַב שֶׁל שְׁנֵי עָלִין הוּא הַנִּקְרָא תְּיוֹמֶת. [ד]נֶחְלְקָה הַתְּיוֹמֶת (יא) (בְּרב הֶעָלִין) (טור וב"י), (יב) פְּסוּלָה. [ה]הָיוּ עָלָיו אַחַת אַחַת מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ וְלֹא הָיָה תְּיוֹמֶת, אוֹ שֶׁכָּל עָלָיו כְּפוּלִים מִצַּדּוֹ הָאֶחָד (יג) וְצַד הַשֵּׁנִי עָרֹם בְּלֹא עָלִין, פָּסוּל. הַגָּהּ: וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים לוֹמַר דְּאִם נֶחֱלַק (יד) הֶעָלֶה הָעֶלְיוֹן (טו) הָאֶמְצָעִי שֶׁעַל הַשִּׁדְרָה (טז) עַד הַשִּׁדְרָה, מִקְּרֵי נֶחְלְקָה הַתְּיוֹמֶת (יז) וּפָסוּל, וְהֶכִי נָהֲגִין (תרומת הדשן סימן צ"ו). מִיהוּ (יח) לְכַתְּחִלָּה מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר נוֹהֲגִין לִטֹּל לוּלָב שֶׁלֹּא נֶחְלַק הֶעָלֶה הָעֶלְיוֹן כְּלָל (יט) כִּי יֵשׁ מַחְמִירִין אֲפִלּוּ בְּנֶחְלַק (ה) [ה] קְצָת. [*] וְאִם אוֹתוֹ הֶעָלֶה אֵינוֹ כָּפוּל מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ, פָּסוּל (כל בו (סר' עב)): ד [ו]לֹא הָיוּ עָלָיו זֶה עַל גַּב זֶה כְּדַרְכָּן כָּל הַלּוּלָבִין, אֶלָּא זֶה תַּחַת זֶה, אִם רֹאשׁ זֶה מַגִּיעַ לְעֹקֶר שֶׁלְּמַעְלָה מִמֶּנּוּ עַד שֶׁנִּמְצָא כָּל שְׁדֵרוֹ שֶׁל לוּלָב מְכֻסֶּה בֶּעָלִין, כָּשֵׁר. (כ) וְאִם אֵין רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה מַגִּיעַ לְצַד עֹקֶר שֶׁל זֶה, אוֹ שֶׁאֵין לוֹ הַרְבֵּה עָלִין זֶה עַל זֶה אֶלָּא מִכָּל צַד יוֹצֵא אֶחָד לְמַטָּה סָמוּךְ לְעֻקָּרוֹ וְעוֹלֶה עַל רֹאשׁוֹ, פָּסוּל: ה (כא) [ז]לוּלָב שֶׁיָּבְשׁוּ (כב) [ח]רֹב עָלָיו (כג) (אוֹ שִׁדְרָתוֹ) (טור), פָּסוּל. [ט]וְשִׁעוּר הַיֹּבֶשׁ (כד) מִשֶּׁכָּלָה מַרְאֵה יְרָקוּת שֶׁבּוֹ וְיִלְבִּינוּ פָּנָיו. הַגָּהּ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלֹא מִקְרֵי יָבֵשׁ אֶלָּא כְּשֶׁנִּתְפָּרֵךְ (ו) [ו] (כה) בְּצִפָּרֶן מֵחֲמַת יְבֵשׁוּתוֹ (טור בשם התוספות (סע' ד"ה לולבן)), וְכֵן נוֹהֲגִין בְּמְדִינוֹת אֵלּוּ שֶׁאֵין

ד כְּלָשְׁנָא בְּתָרָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי שָׁם ל"ב (ע"א). ה מֵימְרָא דְּרַבָּא שָׁם. ו מִשְׁנָה שָׁם כ"ט (ע"ב) וּכְאוֹקִימְתָּא דְּאַבָּיֵי שָׁם ל"ב (ע"א). ז שָׁם בַּמִּשְׁנָה. ח טוּר, וְכֵן כָּתַב הָרֹא"שׁ (פ"ג סי' י). ט שָׁם (רֹאשׁ שם סי' א) בְּשֵׁם רַאֲבַ"ד (שו"ת סי' ו).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

נִמְרָךְ הַמַּח כָּל כָּךְ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲמֹד שֶׁאֲפִלּוּ עוֹר הַחוּט וְהַשִּׁדְרָה קַיָּמִים טָרְפָּה כוּ'. וּפְשִׁיטָא דְּלֹא הֲוֵי הֶדֵר דְּגַרַע מֵיבְשָׁה שִׁדְרָתוֹ וְהַשְּׁבִירָה כָּל עַצְמָהּ בָּאָה מִן הַיֹּבֶשׁ עַל פִּי הָרֹב וְלָכֵן יֵשׁ לִפְסֹל אַף בְּשֶׁאֵר הַיָּמִים אִם לֹא בְּשָׁעַת הַדְּחַק שְׁנוֹטְלִין הַפְּסוּלִים. וְתַלְמֻדְנָא שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ב) לְאָגוּדוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל לְמַטָּה אֵינוֹ, דְּאִי לִטְרָפָה מְדַמֵּית לֵיהּ יֵשׁ לְדַמּוֹת גַּם לְעִנְיָן זֶה לְעִנְיָן טְרֵפָה שֶׁנִּכְפַּף לְמַטָּה שֶׁכָּתַב לִפְסֹל וּמְדַמֵּי לְנִמְרָךְ הַמּחַ אֵין זֶה מָכְרָח, דְּהָתָם מַחֲמַת קִלְקוּל הַמּחַ שֶׁבְּתוֹכוֹ דְּיֵינִינָן לֵיהּ שֶׁסּוֹפוֹ לִפָּסֵק. וְאֵין לְדַמּוֹת לָהֶתָם כִּי אִם בְּאַתְרוֹג שֶׁנִּמְחַק דְּמֵבַעְיָא בֵּשַׁ"ס (לו.) וְאַף בָּזֶה דַּעַת הֶרִי"ף (יז:) וְעוֹד פּוֹסְקִים דְּנִקְטֵי הָאִיבְּעְיָא לְקוּלָּא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּלוּלָב אַף עַל גַּב דִּבְשִׁבֵּר יֵשׁ לְהַחְמִיר מִשֶּׁעַמִּים הַנַּ"ל אֲבָל בִּנְכִפַּף לְכַד שֶׁהוּא מַחֲמַת רְטִיבַת הַבַּד שֶׁל הַשִּׁדְרָה יֵשׁ לְאָגְדוֹ שָׁמָּה וְכָשֵׁר, אִם לֹא שֶׁנִּקַּל יֵשׁ לִמְצֹא אַחַר כָּשֵׁר שֶׁרְאוּי לִהְיוֹת מִן הַמְהֻדָּרִים לַעֲשׂוֹת מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ד) שֶׁהֵבִיא דַּעַת הַב"ח (סי"ח) בְּכָלָה בְּשֶׁנֵּי עָלִים כְּפוּלִים וְנֶחְלַק אֶחָד מֵהֶם בְּרִבּוּי פָּסוּל, וְהָאֵלִיָּה רַבָּה כָּתַב עַל זֶה דְּהוּא הַדִּין בְּנֶחְלַק מִקְצָתוֹ דְּהֵינוּ עַד טֶפַח כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשּׁ"ז (סק"ד). וְעַיֵּן בְּפֶרוּשׁ דִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת (לב: ד"ה נחלקה) בְּהַךְ בְּשֶׁנֵּי עָלִים עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן לְקַמָּן סָעִיף קָטָן ט': [בהג"ה] וְאם אותו הֶעָלֶה אינו כָּפוּל כו'. וְכָתַב מְחַזִּיק בְּרָכָה (סק"א) בְּשֵׁם זֶרַע אֶמֶת (סי' צד) שָׁנָה רִאשׁוֹנָה הָיוּ הַרְבֵּה לוּלָבִים שֶׁהַתְּיוֹמֶת מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ לֹא הָיָה אֶלָּא עָלֶה אֶחָד וְנִמְנִינוּ עֲלֵיהֶם וּפְסַלְנוּם, וְנִרְאֶה לְהַכְשִׁיר בְּשֶׁאֵר הַיָּמִים, וְאֵין לְפָסֵל אֶלָּא בִּשְׁנֵי יָמִים הָרִאשׁוֹנִים, וּבְשָׁעַת הַדְּחַק יֵשׁ לְהַכְשִׁיר אַף בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן עַיֵּן שָׁם: ה [ו] בְּצִפָּרֶן. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב וְעַיֵּן בְּסִפְרֵי שו"ת בֵּית אֶפְרַיִם סִימָן ס"א שֶׁבָּאַרְתִּי בָּזֶה שִׁיטוֹת הַפּוֹסְקִים וְכָתַבְתִּי לְתַמֵּהַּ עַל הַמַּשְׂאַת בִּנְיָמִין (סי' יז) שֶׁהֵבִיא הַמַּגֵּן אַבְרָהָם סִימָן תרמ"ו (סק"ו) וְכָתַבְתִּי דִּנְכִפַּף בְּצִפָּרֶן לְחוּד פָּסוּל לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת (כט: ד"ה לולבן) וְהָרַאֲבַ"ד (שו"ת סי' ו) שֶׁהֵבִיאוֹ הָרֹא"שׁ (פ"ג סי' א) גַּם כֵּן דְּבָתַר מַרְאֶה אָזְלִינַן וְאַף שֶׁאֵינוֹ נִפְרָךְ בְּצִפָּרֶן פָּסוּל כוּ' שֶׁכְּלָה מַרְאֶה יְרָקוּת שֶׁבּוֹ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּתִי יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן כ"ח שֶׁהָתַר גְּמוּר אוֹתָם שֶׁצּוֹבְעִים הַלּוּלָבִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עַל יְדֵי עֲלָה שֶׁיֵּרָק וְאֵין נִרְאֶה כְּחָדָשׁ שֶׁהוּא הַדּוֹר מִצְוָה וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם בַּל תּוֹסִיף בִּצְבִיעָה זוֹ עַיֵּן שָׁם, וְהֵבִיאוֹ בְּאֵר הַיטֵב לְקַמָּן

בְּאֵר הַיטֵב

ג (ה) קְצָת. דְּהֵיְינוּ עַד טֶפַח וְעַיֵּן ט"ז (סק"ד) בְּאֹרֶךְ מִזֶּה: ה (ו) בְּצִפָּרֶן. וְהָרוֹצֶה לְצֵאת לְדַעַת כָּל הַפּוֹסְקִים לֹא יִטֹּל לוּלָב שֶׁכָּלָה כָּל יַרְקוּת שֶׁבּוֹ לְגַמְרֵי אִם אֶפְשָׁר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מְכֻסֶּה בֶּעָלִין. עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ועדיין): ג (יא) בְּרֹב הֶעָלִין. וְרֹב (יז) כָּל עָלֶה וְעָלֶה: (יב) פְּסוּלָה. דְּהָוֵי (טו) כְּאִלּוּ נִטְלוּ לְגַמְרֵי. וְהִנֵּה לְדַעָה זוֹ הָרִאשׁוֹנָה אֵין שׁוּם נִפְקָא מִינָה בֵּין שֶׁאֵר הֶעָלִין לָעֶלָה הָאֶמְצָעִית, וְאִם נֶחְלְקָה אֲפִילּוּ כֻּלָּהּ כְּשֵׁרָה: (יג) וְצַד הַשֵּׁנִי עָרֹם בְּלֹא עָלִין פָּסוּל. עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרִיטְבָּ"א (לב. ד"ה אמר רבא) דְּבָזֶה וַדַּאי פָּסוּל כָּל שִׁבְעָה יָמִים, אֲבָל בְּאַחַת אַחַת מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ מִסְתַּפֵּק שָׁם עַיֵּן שָׁם: (יד) הֶעָלֶה הָעֶלְיוֹן. שֶׁדַּרְכָּהּ לִהְיוֹת כָּפוּל כְּשֶׁאָר עֲלֵי הַלּוּלָב: (טו) הָאֶמְצָעִי. וְאִם כֻּלָּהּ הַשִּׁדְרָה בִּשְׁנֵי עָלִין יֵשׁ עַל שְׁנֵיהֶם שֵׁם תְּיוֹמֶת, (טז) וְאִם נֶחְלְקָה אַחַת מֵהֶם פָּסוּל: (טז) עַד הַשִּׁדְרָה. [א]עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א (סי"א) שֶׁהִסְכִּים דִּלְדִינָא יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּרֹבּוֹ, דִּבְכָל פָּסוּל רֻבּוֹ כְּכֻלּוֹ, וְעַל מִקְצָתוֹ אֵין לְהַחְמִיר כְּלָל: (יז) וּפָסוּל. הֵיְינוּ בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן (יז) אֲבָל בְּשְׁאָר הַיָּמִים כָּשֵׁר: (יח) לְכַתְּחִלָּה מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר וְכוּ'. הֵיְינוּ אִם יֵשׁ לוֹ לוּלָב אַחֵר (יח) אֲבָל אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל לוּלָב שֶׁל חֲבֵרוֹ מִשּׁוּם זֶה: (יט) כִּי יֵשׁ מַחְמִירִין וְכוּ'. וְטַעֲמָם (יט) דְּעַל יְדֵי הַנַּעֲנוּעִים רָגִיל לִהְיוֹת בְּסוֹפוֹ סָדוּק כֻּלּוֹ. וְעַיֵּן בְּטַ"ז (סק"ד) דִּלְדִעָתוֹ אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה, רַק אִם נֶחְלַק (כ) כְּשְׁעוּר טֶפַח. וּבְחַיֵּי אָדָם (כלל קמט ס"ו) כָּתַב דִּלְדָעָה זוֹ יֵשׁ לְהַחְמִיר אֲפִילּוּ בְּמִשֶּׁהוּ. וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ט"ז בְּשֵׁם הַגְּרָ"א, וְעַל כֵּן אִם יֵשׁ לוֹ לוּלָב אַחֵר, יוֹתֵר טוֹב לְבָרֵךְ עָלָיו מִשּׁוּם מְהֻדָּרִין טוֹב וְגוֹ'. אֲבָל מִדִּינָא אֵין לָחֹשׁ לָזֶה כְּלָל, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נֶחְלַק רֻבּוֹ. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ז' דְּאִם נִתְרַחֲקוּ שְׁנֵי סְדָקָיו זֶה מִזֶּה עַד שְׁנִּרְאֶה כִּשְׁנַיִם פָּסוּל: ד (כ) וְאִם אֵין וְכוּ' פָּסוּל. הַטַּעַם בְּכָל זֶה (כא) שֶׁאֵינוֹ הָדָר: ה (כא) לוּלָב שֶׁיָּבְשׁוּ וְכוּ'. [ב]וְאִם יָבֵשׁ (כג) זֶה הָדָר: (כב) רֹב עָלָיו. שֶׁאֵין (כג) הָעֶלְיוֹנָה הַתְּיוֹמָה פּוֹסֶל הָרַאֲבַ"ד (שו"ת סי' ו): (כג) אוֹ שִׁדְרָתוֹ. מִיהוּ הָרַב בֵּית יוֹסֵף כָּתַב דְּאֵין מָצוּי שֶׁיִּהֵא שִׁדְרָתוֹ יָבֵשׁ וְהֶעָלִין לַחִים (כד) וְלִיכָּא לְסַפּוּקֵי בָּזֶה: (כד) מִשֶּׁכָּלָה מַרְאֵה יַרְקוּת שֶׁבּוֹ. שֶׁזֶּהוּ סִימָן שֶׁכָּלָה הַלַּחְלוּחִית שֶׁבּוֹ: (כה) בְּצִפָּרֶן. וְרֹב הַפּוֹסְקִים (כה) לֹא הִסְכִּימוּ לְפֵרוּשׁ זֶה, אֶלָּא שֶׁרַמַ"א כָּתַב דְּעָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יט) אֲחֵרוֹנִים. (כ) דְּהַט"ז (סק"ד) תָּלִי לָהּ בִּפְלֻגְתָּא דְּחֵלִין י"ח (ע"א) וְשָׁם פָּסַק הָרַמְבַּ"ם (בית הבחירה פ"ב הי"ח) כְּמַאן דְּאָמַר טֶפַח: ד (כמ) לְבוּשׁ: ה (כב) גְּמָרָא (כט:): (כג) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ה): (כד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): (כה) [ג]כְּגון שֶׁנִּתְבַּיֵּשׁ מֵהַשִּׁדְרָה מְעַט עַד שֶׁנֶּחְסַר הַשִּׁעוּר הַמְבֹאָר בְּסִימָן תר"נ (ס"א) וְהֶעָלִים לַחִים פָּסוּל [פְּרִי מְגַדִּים (שם)]: (כה) טַ"ז (סק"ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ג (יז) לְבוּשׁ וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים. וּבְאֶמֶת הַצִּיּוּן שֶׁל מָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ג' גַּם עַל זֶה שַׁיָּךְ, דְּבִשְׁנֵיהֶם כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף דָּבָר זֶה עַיֵּן שָׁם: (מו) גְּמָרָא (לב.): (מז) ב"ח (ס"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ד). וְעַיֵּן שָׁם בְּב"ח שֶׁכָּתַב דְּאַפְלוּ בְּרֻבָּה פָּסוּל, וְכָתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה דִּלְדַעַת הַמַּחְמִירִין בְּמִקְצָת כְּשֶׁנִּתְלַקְּטָה הַתְּיוֹמֶת, הוּא הַדִּין בָּזֶה כְּשֶׁנֶּחְלְקָה אֲפִלּוּ אַחַת בְּמִקְצָת: (יח) אֲחֵרוֹנִים: (יט) כְּשֵׁם שֶׁבְּכ"ח כָּתַב רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ח ח"ג):

[א] **לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב:** ולשון שו"ע הרב (סעיפים י-יא): וכן אם היה כפול מתחילת בריייתו ואחר כך נחלק לשנים בכל ארכו דהיינו מראשו עד מקום שעלין יוצאין משם וכו' פסול, במה דברים אמורים בנחלק בכל ארכו, אבל אם לא נחלק אלא מקצתו כשר. [ב] ובשו"ע הרב (סט"ז) כתב: לולב שיבשה רוב שדרתו או שיבשו רוב עליו פסול. [ג] ובשו"ע הרב (שם) כתב שפסול רק אם נתייבש רוב שדרתו או רוב עליו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah